

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו, ה'תשל"ד

חלק ב – יוצא-לאור לש"פ תולדות, הי' כסלו, ה'תשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

הי' תהא שנת פלאות אראנו

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

©

Published and Copyright 2020 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ תולדות, ה' כסלו הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ תולדות, מבה"ח וער"ח כסלו, ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון י"ל לש"פ חיי שרה).

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

מוצש"ק מברכים כסלו, ה'תשפ"א (הי' תהא שנת פלאות אראנו),
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

יב. מאמר (כעין שיחה) ד"ה ויאמר לו יהונתן מחר חודש.

* * *

יג. הביאור בפירוש רש"י על הפסוק⁷⁰ "יודע ציד", "לצוד ולרמות את אביו בפיו, ושואלו, אבא, איך מעשרין את המלח ואת התבן, כסבור אביו שהוא מדקדק במצות"⁷¹,

— שהכוונה כאן לנתינת "מעשר מכל", לא רק מגידולי קרקע, אלא מכל הנכסים. והשאלה "איך מעשרין⁷² את המלח ואת התבן" (שעיקר התועלת שלהם היא כשמערכים אותם עם דברים אחרים) היא, אם מחשבים את שוויותם כפי שהם בפני עצמם או כפי שמשתמשים בהם בתור תערוכת ונתינת טעם —

הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חכ"ה ע' 116 ואילך.

יד. בהערות אאמו"ר⁷³ מתעכב על מאמר הזהר⁷⁴ בפירוש הכתוב "ויגדלו הנערים": "סטרא דאברהם גרים לון לאתגדלא, וזכותי סייע להון, הוא הוה מחנך לון במצוות דכתיב⁷⁵ כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו וגו'",

ומבאר ע"ד הקבלה, ש"כל הגדלה הוא מצד החסדים", ולכן "ויגדלו הנערים, דוקא סטרא דאברהם גרים לון .. מדתו של אברהם שהוא מדת הגדולה והחסד", שזהו גם מה שאברהם נקרא "האדם הגדול בענקים"⁷⁶. ובפרטיות יותר "יש כאן ג' דברים להגדלתן, א' סטרא דאברהם, ב' זכותי, ג' חינוכו", "סטרא דאברהם גרים לאתגדלא במוח דחכמה דגדלות, וזכותי דאברהם סייע שיתגדלו במוח דבינה (מקור הגבורות) .. הוא הוה מחנך לון במצות .. הוא מן בחי' מוח הדעת ..

בטענות(...), ה' זה בבחי' "ראה את המציאה ונפל עלי!"

(72) דכיון ש"ויגדלו הנערים" (פרשתנו שם), היו להם כבר נכסים משלהם, ולכן נתחייבו במעשר.

(73) לקוטי לוי"צ הערות לזח"א ע' צב ואילך.

(74) ח"א קלח, ב.

(75) וירא יח, יט.

(76) יהושע יד, טו ובפרש"י. וראה ב"ר פי"ד, ו. יל"ש עה"פ (רמז כג).

(70) פרשתנו כה, כז.

(71) כ"ק אדמו"ר שליט"א הקדים, שבפירוש רש"י זה יש "קלאץ קושיות", וכרגיל, דוקא עליהם לא מתעכבים בלימוד פשוטו של מקרא ב"חדר", כפי שהי' גם ב"חדר" שבו למדתי, שאף אחד — לא ה"מלמד", ולא התלמידים, אני ואחי והחברים — לא שאל מאומה. (והוסיף בבת-שחוק:) עד אתמול — גם אני לא התעכבתי על זה, ורק כשהוצרכתי להכין פירוש רש"י עבור ההתוועדות (כדי שלא יבואו

והחינוך הי' לעשות צדקה ומשפט, צדקה הוא מעטרא דחסד שבדעת, ומשפט שהוא דין מעטרא דגבורה שבדעת".

אך עדיין צריך להבין:

"ויגדלו הנערים" — קאי לא רק על יעקב אלא גם על עשו, ולכאורה, כיון שענינו של עשו הוא היפך הקדושה, מה שייך גידולו של עשו ל"סטרא דאברהם"?!

במדרש⁷⁷ איתא: "ביעקב כתיב ויגדלו הנערים, ועשו הי' בכלל, אלא שקלקל במעשיו, ובוזה את הבכורה ונעשה קטן, שנאמר⁷⁸ הנה קטן נתתיך בגויים", והיינו, שעשו שקלקל במעשיו איבד את הגדלות שקיבל מאברהם. אבל אי אפשר לפרש כן בזהר, שאינו מזכיר ענין זה. ועכצ"ל שגם גידולו של עשו באופן בלתי רצוי קשור עם הגדלות דאברהם (שניצל אותה באופן בלתי רצוי כו').

וכפי שיתבאר לקמן.

טו. בהמשך להמדובר אודות פירוש רש"י, הנה כאן המקום לבאר ענין בלקו"ש השבועי⁷⁹, הקשור עם פירש"י בתהלים:

נתבאר שם⁸⁰ ראי' לחדודי עכ"פ למנהג לומר הקאפיטל תהלים המתאים למספר שנותיו — ממארוז"ל⁸¹ "אשרי האיש (קאפ' א) ולמה רגשו גוים (קאפ' ב) חדא פרשה היא", ולפי מנין זה — מזמור "לשלמה משפטיך גוי" הוא מזמור ע"א, וסיומו "כלו תפלות דוד בן ישי", היינו שאמרו דוד כשנסתלק, ודוד נסתלק בן ע' שנה.

אך עפ"ז נשאלת השאלה: מדוע אומרים קאפיטל ע"ב לאחר שנת ע"א, בה בשעה שבאמת הרי זה קאפיטל ע"א? והרי בודאי אין זה "סתם משחק", שיכולים להטות ולשנות לכאן או לכאן!

והביאור בזה⁸²:

החילוק בזה (אם "אשרי האיש" ו"למה רגשו" חדא פרשה היא" או כמו שהוא בכל הספרים שלנו ש"למה רגשו" הוא מזמור השני) — יש לבאר ע"פ סוגיית הגמרא בברכות שם⁸¹, שמביא ראי' ש"אשרי האיש" ו"למה רגשו" הם "חדא פרשה" מזה ש"כל פרשה שהיתה חביבה על דוד

(81) ברכות ט, ב.

(82) מכאן עד סוף הסעיף — הוגה ע"י

כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש שם ע' 77 ואילך.

(77) יל"ש שם.

(78) ירמ' מט, טו. עובדי' א, ב.

(79) נדפס לאח"ז בלקו"ש ח"י ע' 72

ואילך.

(80) ע' 75 בשוה"ג הב' להערה 31.

פתח בה באשרי וסיים בה באשרי, פתח באשרי דכתיב אשרי האיש, וסיים באשרי דכתיב אשרי כל חוסי בו".

והביאור: תוכנו של המזמור ד"אשרי האיש" הוא — מעלת ישראל בקיום התומ"צ ("לא הלך בעצת רשעים גו' כי אם בתורת ה' חפצו גו'⁸³), שע"ז "והי' גו' וכל אשר יעשה יצליח", (והפכם ו) "לא כן הרשעים כי אם כמוץ גו'⁸⁴."

והתמי' במזמור שלאח"ז "למה רגשו" וכללות תוכנו — הם שלילת השליטה של אוה"ע על בני", ואדרבא: "אתנה גוים נחלתך ואחזתך אפסי ארץ"⁸⁵ — באופן שלמעלה מן הטבע (ולכן באה התמי': "למה רגשו גוים גו'", שהרי "יושב בשמים ישחק גו'⁸⁶).

ושני המזמורים "חדא פרשה" הם (בתקופה אחת) — כאשר בני"הם (בגלוי) במצב ד"אשרי .. לא הלך בעצת גו'", כי זה מביא (בגלוי) "למה רגשו גוים גו' יושב בשמים ישחק גו' אתנה גוים נחלתך גו' אשרי כל חוסי בו".

ולכן "חדא פרשה היא" (בימי דוד) לדוד, שבימיו הי' מצב הנ"ל בפועל ד"לא הלך בעצת רשעים גו'", "רגשו גוים", "אתנה גוים נחלתך", וכפרש"י עה"פ "למה רגשו גוים": "ולפי משמעו יהי' נכון לפותרו על דוד עצמו⁸⁷ כענין שנאמר⁸⁸ וישמעו פלשתים .. ונפלו בידו וכו'".

[בימי שלמה לא הי' מצב ד"רגשו גוים", כי ניבא עליו "הוא יהי' איש מנוחה והניחותי לו מכל אויביו מסביב גו' שלום ושקט"⁸⁹].

אבל בדורות שלאח"ז דלא קיימא סיהרא באשלמותא⁹⁰, ובפרט בזמן הגלות — חסר באשלמותא דרבים בעניני "אשרי האיש גו'", אף שהי' בעבר (וישנו גם בהווה בכו"כ יחידים) — ולכן גם לא קשה על אשר בהווה "רגשו גוים", אלא שלאחרי זמן, בימות "מלך המשיח"⁹¹ — יתמהו "למה רגשו גוים",

ו"אשרי האיש גו' והי' כעץ שתול גו'" מדבר ביחיד בכל זמן — ומזמור (וזמן) בפ"ע⁹² — באחרית הימים — (שאז יתמהו) "למה גו'".

שהתחילה בעבר.

(83) שם, א-ב.

(88) שמואל-ב ה, יז.

(84) שם, ג-ד.

(89) דברי הימים-א כב, ט.

(85) שם, ח.

(90) ראה זח"ב פה, א. וראה ג"כ שמו"ר

(86) שם, ד.

פט"ו, כו.

(87) שעפ"ז גם סרה קושיית המפרשים

(91) פרש"י שם.

(ראה ראב"ע) על אמרו "אשר לא הלך" לשון

(92) בחדא-ג מהרש"א שם דשינו "למה

עבר — אלא דקאי על "דוד עצמו" הנהגתו

ועפ"ז מוכן ג"כ מה שרש"י מביא פירוש הנ"ל (ד"למה רגשו" קאי על דוד) כפירוש שני — אף שזהו "לפי משמעו" — ומה ש"רבותינו דרשו את הענין על מלך המשיח" מביא כפי' ראשון, כי פשוטו של מקרא — כל הספרים שלנו — ה"ה ב' מזמורים, "למה רגשו" פרשה בפ"ע (תקופה בפ"ע),

אלא שע"פ דחז"ל חדא פרשתא היא (באותה התקופה).

ואף שדחז"ל היא, בכ"ז פי' גם אליבא (אף שפרש"י בא לפרש פשוטו של מקרא) — כיון שזהו "משמעו".

ולהוסיף שכיון שדוד הוא "נעים זמירות ישראל"⁹³ דכל הדורות, כלל בספר התהלים ב' המנינים: העיקרי — שהם ב' פרשיות (כנ"ל); השני — דדודו דדוד, באמירתו בפעם הראשונה (שלכן — מוכרח שיהי' משמעו באופן ש) הם פרשה אחת⁹⁴.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א סיים, שכאן רואים איך שכל עניני התורה הם בדיוק, אפילו ענינים שהם רק לחידודי ורמז וכו'].

* * *

טז. הביאור בנוגע להערות אדמו"ר (כדא"פ עכ"פ):

ובהקדים המבואר⁹⁵ בדברי הגמרא⁹⁶ בנוגע לכ"ו דורות שלפני מ"ת,

של מקום. ועד"ז י"ל ג"כ בנוגע לשני המזמורים (ראה מנחת שי בהקדמת פי' לתהלים): "לא לנו" — דאינו התחולת מזמור (וענין בפ"ע — כ"א המשך להמצב ד) "בצאת ישראל ממצרים" (ראה רד"ק שם), משא"כ כשעושים רצונו של מקום — אדרבא צ"ל "לנו", "הללו גו' כי גבר" — הוא סיום דהקודמו "אהבתי גו' לי יהושע" (דכיון שעושים רצונו של מקום — "יהושע" באופן אשר) גבר עלינו חסדו".

להעיר ממרד"ל דאין השם שלם ואין הכסא שלם עד כו' (תנחומא ס"פ תצא); מפ"ה הצ"צ בפתח וסיים באשרי (הוספה לתהלים ע"ה בסופו. נרפס לאח"ז באוה"ת ג"ך ח"ב) לתהלים ע' (תק"ב).

95) ראה לקו"ש חט"ו ע' 66 ואילך. וש"נ.

96) פסחים ק"ח, א.

רגשו גוים" לפרשה בפ"ע לאחר שהוסיפו ביבנה (ברכות כח, סע"ב) ברכת המינין. ולא זכיתי להבין — שהרי דוד כתב ספר תהלים (ב"ב יד, ב), ולמהרש"א) במשך כל הדורות שלאחריו עד דור יבנה — נמנו והיו פרשה אחת, וביבנה — שינו והפרידו ביניהם! 93) שמואל"ב כג, א.

94) וע"ע דעפ"ז (ובמכש"כ לפי' המהרש"א הנ"ל) דהחילוק ד"אשרי" ו"למה" פ"א או שתים — תלוי בזמן, משא"כ הטעם דחיבור עוד ב' מזמורים — א"כ מצינו עוד מנין (או שני מנינים) במספר מזמורי תהלים, נוסף על קמ"ז וק"נ!

ו"ל ביישוב כהנ"ל — דאין הפי' שנמנה כפרשה אחת או כשתים בדורות שונים, אלא — במצבים שונים: כשישראל עושים רצונו של מקום (ובמילא אין גם מקום לברכת המינין) ואומר התהלה ומתחיל ומסיים באשרי (פרשה אחת), משא"כ כשאין עושין רצונו

שהכעיסו לפניו, ואעפ"כ היו ניזונין בחסדו של הקב"ה, ולכן האריכו ימים וכו' — שענין זה הוא מצד בחי' חסד דאריך, שלהיותו בלי גבול, נמשך גם לאלו שהכעיסו לפניו, עי"ז שמגביהים את עצמם — כמ"ש⁹⁷ "אם תגבי' כנשר" — לקבל יותר מכפי הקצוב להם, מבחי' שלמעלה מהשתלשלות, שבה נאמר⁹⁸ "אם חטאת מה תפעל בו ורבו פשעיך מה תעשה לו אם צדקת מה תתן לו גו'", וכמארז"ל⁹⁹ "מה איכפת לי כו'".

ועד"ז מבואר בתו"א¹⁰⁰ בנוגע לבחי' חסד דאברהם שנמשך גם לישמעאל, שעליו אמר אברהם "לו ישמעאל יחי' לפניך"¹⁰¹, להיותו חסד בלי גבול.

ועפ"ז אפשר לבאר גם הענין ד"ויגדלו הנערים ויהי עשו איש יודע ציד גו'", ש"סטרא דאברהם גרים" — שמצד החסד דאברהם נעשית הגדלה גם בעשו (כמו ישמעאל), אף שהגדלה זו היתה באופן בלתי-רצוי.

יז. ובעומק יותר (בהתאם לתוכן דברי הזהר וביאור אאמור"ר ז"ל שגם ההגדלה דעשו היא בקדושה) — שההמשכה מחסד שלמעלה מהשתלשלות לעוברי רצונו, היא, כדי שע"ז יתוסף עוד יותר בקדושה: מבואר בד"ה ויגדלו הנערים תרס"ה¹⁰² (שיש בו ענינים נפלאים) שב' התוארים "איש יודע ציד איש שדה" הם ב' דרגות — מקיפים ופנימיים דקליפה: "איש יודע ציד" קאי על המקיפים דקליפה, ו"איש שדה" קאי על הפנימיים דקליפה.

ועי' "יעקב איש תם יושב אהלים"⁷⁰ — נעשה התיקון והבירור ד"עשו איש יודע ציד איש שדה": "איש תם" כולל ב' המדרגות דמקיפים ופנימיים, כי בקדושה גם המקיף נכלל עם הפנימי, ו"יושב אהלים" הוא כענין "אהלי קדר"¹⁰³, דקאי על המקיפים דקליפה, ישמעאל ועשו¹⁰⁴, היינו, התוספת אור שנעשה ע"י הבירור דעשו, שהאורות דתוהו נמשכים ומתגלים באופן של התיישבות.

וזוהו הפירוש ד"ויגדלו הנערים גו'" — שע"י המשכת חסד

97) עובדי' א, ד. — נזכר גם הענין
ד"משם אורידך נאם ה'" (ראה גם תו"א
וישלח כו, ב. מקץ לו, ד).
98) איוב לה, רז.
99) ב"ר רפמ"ד.
100) לך לך יב, א. מג"א (בהוספות) קיט, ד.
101) לך לך יז, יח.
102) דש"פ תולדות בסופו (סה"מ תרס"ה ריש ע' קט).
103) שה"ש א, ה.
104) ראה לקו"ת שה"ש ז, ג ואילך.
סה"מ שם. ספר הערכים — חב"ד מע' אהלי קדר (ע' תרנט). וש"נ.

דאברהם ("סטרא דאברהם גרים לון") שלמעלה מהשתלשלות נעשה הגדלה גם ב"עשו איש יודע ציד איש שדה", והכוונה בזה — שיתברר ע"י יעקב, שע"ז יהי יעקב "יושב אהלים", תוס' אורות דתוהו שיאירו בתיקון.

יח. וכאן המקום להבהיר ולשלול ענין של עצבות בנוגע למצב בארץ הקודש:

ישנם הטוענים ושואלים, איך יתכן הדבר שבמלחמת ששת הימים ראו נסים גלויים, ואילו במלחמה שהתחילה בזמן ש"עיצומו של יום מכפר"¹⁰⁵, לא ראו נסים גלויים?

וכאן רואים גודל חשכת הגלות — שלא שמים לב ("מ'כאפט זיך ניט") שדוקא במלחמה זו הי' נס גדול למעלה מדרך הטבע, ונס גדול יותר מאשר במלחמה ההיא:

לאחרי שהערכים הצליחו לעבור את "תעלת סואץ" ולפרוץ את קו ההגנה (ועד"ז בנוגע לחזית עם סוריה) — לא הי' שום דבר שהי' יכול למנוע ולעצור אותם בדרכם, כך, שהיו יכולים להגיע עד תל-אביב וירושלים, והיל"ת מה שהי' יכול לקרות אז!...

ואעפ"כ אירע נס גדול שלא ע"פ דרך הטבע — שלאחרי שעברו 10-12 קילומטר, עצרו בדרכם ונשארו לעמוד במקומם, עד שהצבא הצליח להתאושש ולגייס את הכחות הדרושים כו'.

והגע עצמך:

כל מי שהי' בצרפת בעת מלחמת העולם השני' (וכן מי שקרא אודות תקופה זו), יודע, שהצרפתים בנו "קו הגנה" מבוצר ביותר, שלא בערך מאשר קו ההגנה שהי' בסיני, שכלא ממש חשיב לגביו. וכאשר האשכנזים ימ"ש ריכזו את כל כח השריון שלהם ופרצו את הקו בנקודה מסוימת (כפי שאירע במלחמה זו), נתבלבלו הצרפתים לגמרי, וכך הצליחו האשכנזים לחדור ולהגיע עד הים, ולכבוש את כל צרפת ביום אחד (ורק כדי לסיים את הכיבוש בכל פרטיו הוצרכו עוד כמה ימים).

וכיון שכולם יודעים מזה, ובמיוחד אלו שלומדים תכסיסי המלחמה, שמלמדים אותם לכל לראש אודות מלחמת העולם השני' שאירעה בימינו — הרי בדרך הטבע היו גם הם יכולים לעשות כן ח"ו. ויתירה מזה: כדי לכבוש את צרפת הוצרכו לעבור דרך כמה ערים,

105) ראה רמב"ם הל' תשובה פ"א ה"ג-ד. וראה גם לקו"ש חכ"ט ע' 203. וש"נ.

ובכל עיר הי' צבא וכו'; ואילו כאן הי' באמצע רק מדבר, ללא ישובים, ורק מספר מועט של חיילים וטנקים כו', שלא היו מצליחים לעצור אותם. — כולם ידעו שזהו המצב, ועד שבוושינגטון חשבו כבר שלא יהיו יותר דאגות משם כו'; הדאגה היחידה שנותרה היא איך למנוע מצב שתהי' לרוסיא בעלות בלעדית שם.

ואעפ"כ, בנוגע לפועל, עצרו הערבים בדרכם ולא המשיכו להתקדם הלאה — אך ורק בגלל שכך רצה הקב"ה, והרי לגוי אין בחירה, כך, שזהו נס גמור שלמעלה מהטבע, שהרי הקב"ה אינו זקוק להלבשה בטבע כדי להראות נס.

יט. ולאחרי כל זה, מנסים להעלים על האמת, ולא לספר עד כמה היתה גדולה הסכנה כו' — למרות שהדבר ידוע לרבים, החל מאנשי הצבא, החיילים והמפקדים, שראו זאת בעיני בשר, וסיפרו לבני משפחותיהם וכו' — כיון שלא רוצים להודות שהי' זה נס גדול, שהרי זה היפך ממש מהענין ד"כחי ועוצם ידי" ...!

וע"ד המסופר בתנ"ך¹⁰⁶ (כמדובר כמ"פ שכל ענין מצינו בתורה), שכאשר ירושלים היתה בסכנה, בא ישעי' ואמר לאחז שביכלתו לעשות נס ("אות"), ואחז לא הסכים, באמרו: נס? — לא! לכאורה איך יתכן הדבר, הרי מדובר אודות סכנה שיכבשו את ירושלים!? — אבל אעפ"כ, לא רוצים נס! ...!

ובכן: הנהגה כזו מתאימה לאלו שהולכים בשיטת "קאָרל מאַרקס"; אבל השאלה היא על אלו שאמורים להגן על תורת משה — מדוע לא מגלים ומפרסמים אודות גודל הנס?!

ויתירה מזה:

כאשר תבעו לערוך חקירה ודרישה למצוא מה היתה הטעות וכו' — לא כדי להעניש מישהו, אלא כדי להבטיח שלא יעשו אותה טעות בעתיד — הנה אפילו השמאלנים הסכימו לכך, בלית ברירה... והיחידים שהתנגדו לכך, צעקו בקול רעש גדול שאין לערוך חקירה ודרישה, שתגרום לפילוג ופיזור הלבבנות כו', ויש לדחות זאת עד שיגיע הזמן המסוגל לזה — הם אלו שאמורים להגן על תורת ישראל! ...!

והקופץ בראש הוא אותו אחד שרושם גוים בתור יהודים, ומכריז שירושלים היא עיר למופת ודוגמא לעולם כולו שיהודים וערבים יכולים

(106) ישעי' ז, ג ואילך.

לחיות בשלום ביחד, שלכן גרים שם גם עשרות אלפי ערבים שרובם ככולם הם מחבלים!...

וכל זה למה — כדי לישא חן בעיני הבעה"ב שלו, שמושיב אותו על ה"כסא", והוא דבוק לכסא; "צמיד פתיל" לכסא הפסול!...

כ. ומשלימות הארץ ושלימות העם — לשלימות התורה:

כאשר בוחרים רב ע"י קבלת שוחד, אזי מקבלים עונש — שכאשר מגיע עת משבר, ויהודים עומדים בהתעוררות ולבם ער לשמוע דברי-עידוד ("א' וואַרעמער וואַרט"), אזי לפתע אין לו מה לומר, ואין מה לשמוע ממנו! — יש אחרים שמדברים כו', ואילו הוא, אין לו מה לומר, מלבד דברים של מה בכך, ובודאי לא דברים היוצאים מן הלב, שנאמרים באמת, שרק הם נכנסים אל הלב¹⁰⁷.

וכל זה למה — בגלל ש"השוחד יעור עיני חכמים"¹⁰⁸, שלכן נעשה עיור ואינו רואה את האמת.

עכשיו לא צריכים אותו אפילו בשביל לתת "היתרים" (כיון שכבר נותנים היתרים על ימין ועל שמאל), ולכן אין לו מה לתת! וכאן רואים את העונש שלו!

כא. ויה"ר שיקויים מ"ש¹⁰⁹ "ואלה תולדות יצחק גו'", "יעקב ועשו האמורים בפרשה", שיעקב פועל על עשו לטוב כו',

ובאופן ש"ואלה מוסיף על הראשונות"¹¹⁰ — מ"ש לפנ"ז¹¹¹ בנוגע לישמעאל: "על פני כל אחיו נפל" [תמורת מ"ש¹¹² "ידו בכל ויד כל בו", "בני אנשא יהון צריכין ליי"¹¹³], ועד"ז בנוגע ליעקב ועשו (הבירור דעשו ע"י יעקב) — נפילה גמורה לעשו, ונצחון גמור ליעקב, ולא רק באופן ד"האמורים בפרשה", בתורה, אלא כפי שנמשך למטה בפועל ממש.

* * *

כב. המשך הביאור בענינים המופלאים ע"ד ההלכה שבפירושו

---

(107) ראה ס' הישר לר"ת שי"ג. הובא
בשל"ה סט, א.
(108) פ' שופטים טז, יט.
(109) ריש פרשתנו ובפרש"י.
(110) ב"ר פי"ב, ג. וש"נ. הובא בפרש"י
העולם!...
(111) ס"פ חיי שרה.
(112) לך לך טז, יב ובת"א.
(113) בענין זה נזכר גם שאעפ"כ עיות
הקב"ה את שכלם שעכשיו מסתכסכים עם כל
העולם!...

רש"י — החילוק בין דברי רש"י "איך מעשרין כו'" לדברי המדרש¹¹⁴ "איך מתקנין כו'", והשייכות לפלוגתת הרמב"ם והראב"ד¹¹⁵ בפירוש "ויתן לו מעשר מכל"¹¹⁶, אם זה בגדר תרומת המכס מהשבי ומלקוח במלחמת מדין או בגדר מצות מעשר¹¹⁷ — נכלל בשיחה המוגהת הנ"ל (סי"ג).

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

ויה"ר שיהי' הענין ד"תלמודו בידו"¹¹⁸ — להוסיף בלימוד התורה, נגלה וחסידות, מתוך "שטורעם", עד ימי חנוכה — שקשורים עם נס השמן, שקאי על תורה¹¹⁹, וכמודגש גם בנוסח ד"על הנסים" ש"עמדה מלכות יון הרשעה .. להשכיחם תורתך" — ועאכ"כ לאחרי ימי חנוכה.

ועי"ז יפעלו הענין ד"בקש שלום"¹²⁰ — שגם אלו ש"יצרם אנסם"⁶⁴ ישלימו אתו¹²¹, ועד שימשיכו "אמת ה' לעולם"¹²², להאיר את העולם כולו, ואור זה יכלה וישרוף את השיריים האחרונים של חשכת הגלות, ועד לקיום היעוד "ה' יהי' לך לאור עולם"¹²³, ובאופן ש"הללו את ה' כל גוים שבחווהו כל האומים"¹²⁴, "והביאו את כל אחיכם מכל הגוים מנחה לה' גו' כאשר יביאו בני ישראל את המנחה בכלי טהור"¹²⁵, בביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

[לאחר אמירת ברכה אחרונה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "ניעט ניעט ניקאָוּאָ".]

(119) ראה תו"א מקץ לט, א. אמ"ב שער הק"ש ספנ"ג ואילך. ועוד.

(120) תהלים לד, טו. וראה לקו"ת בלק עד, א. ובכ"מ.

(121) ע"פ משלי טז, ז. וראה ב"ר רפנ"ד.

(122) תהלים קיז, ב.

(123) ישעי' ס, כ.

(124) תהלים שם, א.

(125) ישעי' סו, כ.

(114) ב"ר פס"ג, יו"ד.

(115) הלי' מלכים רפ"ט.

(116) לך לך יד, כ.

(117) וכן הוא לשיטת רש"י בפשוטו של

מקרא, כי, תרומת מכס היתה (א) רק במלחמת מדין, ולא בשאר המלחמות, כמו מלחמת סיחון ועוג, (ב) שיעורה "אחד אחוז מן החמישים" (מטות לא, ל), ולא "מעשר".

(118) פסחים נ, א. וש"נ.

הוספה

ב"ה. כבי תמוז תשס"ו
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מוה"ר דובער שי

שלום וברכה!

לאחרי שתיקתו הכי ארוכה סו"ס נתקבל מכתבו מט"ז תמוז, וגם אחרי קבלת מכתבו – לפלא שלא כתב עד כאן.

נהניתי ממ"ש אודות הרחבת חוג מושפעי, ובודאי בדרכי נועם ובדרכי שלום יוסיף בזה מזמן לזמן, ובפרט שצעירים בכלל ואברכי ישיבה בפרט – הנה סו"ס נעשים למשפיעים בחוג פחות או יותר גדול, וכל השפעה שגורמים בהם נכפלת כ"פ ככה לאחר זמן בהמקבלים שלהם. וכמדומה שכבר עוררתי אותו שצריך הי' להתענין ע"ד פרסום עניני חסידות (קלי הבנה, או סיפורים) במכתבי עתים המופיעים במחנם, שבטח ישנם בהם כאלו המיוחדים בשביל הקוראים מבני ישראל, אף אם הם בשפת המדינה.

כבקשתו אזכיר את התלמידים שכותב אודותם על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ומובן אשר אין זה פוטר אותו מהשתדלותו במ ככל יכולתו, וכביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר בדיוק הלשון גשמי ברכה, שגשם פועל פעולתו כשיש קודם לזה חרישה וזריעה וגם לאח"י? כמה פעולות.

מכתבי לזוגתו תחי' – בטח נתקבל והתחילה בפעולות בכיוון האמור שם.

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (לוי, תשס"ט).
מוה"ר דובער: לעוויין, זונדערלאַנד. אגרות נוספות אליו – אג"ק חי"ז אגרת ו'תמו, ובהנסמן בהערות שם.

וכביאור כ"ק מו"ח אדמו"ר בדיוק הלשון גשמי ברכה: ראה סה"ש קיץ ה'ש"ת ע' 14. אג"ק שלו ח"ד אגרת א"ה (ס"ע רעט ואילך – נעתק ב"היום יום" ב אדר שני), ובהנסמן בהערות שם. וראה גם אג"ק חכ"ו אגרת ט'תקמט, ובהנסמן בהערות שם.
מכתבי לזוגתו: אג"ק חי"א אגרת ג'תרט.

ולהודעתו ממצבה בהפי"נ המוסגר במכתבו, שאקראהו בעת רצון על
הציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר,
והשי"ת ימלא ימי הריונה כשורה ובנקל ותלד זחוי"ק בעתה ובזמנה
כשורה ובקל.
בברכה

מ. שניאורסאהן

ב

בי"ה. יב' מני"א תשט"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה' שלמה שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתביו מבי' וז' מני"א והקודמים להם, עם המוסגרים
בהם, ומוסגי"פ המענה למר ... שי, ובאם נצרך ימתיק באותיות המתאימות
תוכן המענה.

במה שמזכיר במכתבו אודות מורה מתלמידי זונדרלנד, כדאי הי' באופן
המתאים, ואפשר גם דיפלומטי – להחדיר בו הרעיון דדרז"ל ענייך קודמין,
שמוכן שבוה כלול גם ענייך ברוחניות. והבכך מזה הוא שעל האברכים דמרוקה
שלומדים בזונדרלנד גייטסהעד ובמקומות אחרים – להשתדל לנצל
כשרונותיהם וידיעותיהם להרמת קרן היהדות במרוקה דוקא, וכדרישת השעה
וההכרח – לכל לראש בשטח החינוך. ותיכף להציע שיש בשבילם מקום
במוסדות אהליי"י (אם רק מתאימים הם לענייני חינוך). מוכן שבאם יבוא הדבר
לפועל – אז צריך לפזרם, ולא שיתרכזו כולם במוסד אחד, בכדי שיקבלו מרות
והוראת חבי"ד בנקל יותר, וק"ל.

עצה לזה והיא פנימית יותר, שמוכרח לקבוע שיעורים עם כל המורים
בעניינים של אָרום פון חסידות, לערוך התועדות עמהם וכיו"ב, וכן לנצל בקורו

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (איידלמאָן, תשס"ו).
מוה' שלמה: מתוסוף, כאָזע. אגרות נוספות אליו – אג"ק חכ"א אגרת ז'תתקנ"ג, ובהנסמן
בהערות שם.

זונדרלנד .. גייטסהעד: שבצפון מזרח אנגליא.
דרז"ל ענייך קודמין: ב"מ עא, רע"א. וראה רמב"ם הלי' מתנות עניים פ"ז הי"ג. טוש"ע
יו"ד סרנ"א ס"ג. חו"מ רסצ"ז. שו"ע אדה"ז ריש הלי' הלוואה.

של הרה"ג הרה"ח כו' הרב"ג שי ג"כ בשביל זה, כיון שהנשמע מפנים חדשות מתקבל יותר. ומובן שזה נוסף על קביעות שיעור עמהם בלימוד החסידות. מוסג"פ הקונטרס שהו"ל זה לא כבר, ובטח יזכה בתוכנו גם את הרבים, וזכות הרבים תלוי בו. בברכת הצלחה

מ. שניאורסאהן

נ.ב. כמדומה שעדיין לא נתאשר קבלת חבילות הספרים שנשלחו בכ"ה בסיון. ות"ח ת"ח. ובקשה על להבא.

ג

בי"ה, כט' תשרי תשי"ט
ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' ... שי

שלום וברכה!

במענה למכתבו מכ"ד תשרי ...

מובן שנכון הדבר שמצער הזנחת הפעולות בחוגי אברכי הישיבות, ואשרי חלקו של מי שישתדל בזה ככל האפשרי, שהרי אברך הישיבה במשך הזמן יעשה לכה השפעה וצנור לחוג וסביבה, וק"ל, ואף שפעולה זו דורשת גישה מיוחדת מפני כמה טעמים, הנה לאלה שלמדו בישיבות לא קשה למצוא דרכי נועם להצלחת פעולות האמורות, ואין הדבר תלוי אלא בהתבוננות, שימת לב, החלטה תקיפה לעשות ולהצליח בזה,

ויהי רצון שיבשר טוב בכל הנ"ל ופעולתו האמורה תוסיף בברכות השי"ת גם בעניניו הפרטים.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א

מזכיר

הרבא"ג: ה"ר בנימין אלי' גאָראָדעצקי.
הקונטרס שהו"ל זה לא כבר: מאמר ד"ה לא יצא האיש לא בסייף, מכ"ק אדמו"ר מוהר"ש נ"ע (קה"ת, ה' מנחם אב ה'תשט"ז). נדפס לאח"ז בסה"מ תרל"ב ח"א ע' נב ואילך; ע' שכו ואילך; ע' שלא.

זכות הרבים תלוי בו: אבות פ"ה מ"ח.

קבלת חבילות הספרים: עבור ספריית רבינו.

לעילוי נשמת

מרת **לויבא מיכלא** בהרה"ח ר' **שלמה ז"ל**

נלב"ע ג' כסלו ה'תשע"ה

זרחי

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי בתה וחתנה

מרת **גיטל** בת **לויבא מיכלא**

ובעלה הרה"ת ר' **שמואל חיים דוד** בן **חי' שרה**

לזכותם ולזכות כל יוצאי חלציהם

שיחיו לאריכות ימים ושנים טובות

פישר